

ARAŞTIRMA / RESEARCH

Plastik cerrahi servisinde çalışan hemşirelerin cinsiyet değiştirme ameliyatı olan transseksüel bireylere yaklaşımı

The approaches of nurses working in plastic surgery department to transsexual individuals who had sex change operation

Sevgi Deniz Doğan¹, Seda Karaçay Yıkar², Meral Atıcı³, Sevban Arslan⁴

¹Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Uluborlu Selahattin Karasoy Meslek Yüksekokulu Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Isparta, Turkey

²Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü Doğum ve Kadın Hastalıklar Hemşireliği Anabilim Dalı, ³Eğitim Bilimleri Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı, ⁴Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği Anabilim Dalı, Adana, Turkey

Cukurova Medical Journal 2020;45(4):1355-1360

Abstract

Purpose: The aim of this study is to examine the approaches of nurses working in the plastic surgery service to transsexual individuals who had sex change operation.

Materials and Methods: Six nurses, working in the plastic surgery clinic and caring for transsexual individuals who had sex change operation, were included in the study. In the study, the data were collected by interview method which is one of the qualitative data collection methods and content analysis method was used in the analysis of the qualitative data obtained from the interviews.

Results: Nurses perceived transsexuality as a personal preference. Difficulties experienced by nurses in caring for transsexual individuals mostly stemmed from the personality traits of transsexual individuals, and the most common difficulties were due to their compelling personality traits. The coping methods used by nurses for the difficulties they experienced during care were being understanding, using code names and being sensitive.

Conclusion: In this challenging proces, nurses have important responsibilities to address the needs and concerns of transsexual peoples who had sex change operation. In this context, it may be suggested to increase the in-service trainings by identifying the difficulties experienced by nurses while providing care and developing methods to cope with these difficulties by conducting various studies with different sample groups.

Keywords: Transsexual individual, nursing, sex change operation

Öz

Amaç: Bu çalışmanın amacı, plastik cerrahi servisinde çalışan hemşirelerin cinsiyet değiştirme ameliyatı olmuş transseksüel bireylere yaklaşımlarını incelemektir.

Gereç ve Yöntem: Çalışmaya plastik cerrahi kliniğinde çalışan ve transseksüel bireylere bakım vermiş 6 hemşire alınmıştır. Araştırmada veriler nitel veri toplama yöntemlerinden görüşme yöntemi kullanılarak toplanmış ve görüşmelerden elde edilen nitel verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmanın bulgularına göre hemşirelerin transseksüelliği, daha çok kişisel bir tercih olarak gördükleri saptanmıştır. Hemşirelerin transseksüel bireylere bakım verirken yaşadıkları güçlüklerin daha çok transseksüel bireylerin kişilik özelliklerinden kaynaklandığı saptanmış olup en sık zorlayıcı kişilik özelliklerinden dolayı güçlük yaşadıkları görülmüştür. Hemşirelerin bakım verirken yaşadıkları güçlükler için kullandıkları baş etme yöntemlerinin ise anlayışlı olma, kod adı kullanma ve hassas davranma olduğu saptanmıştır.

Sonuç: Cinsiyet değiştirme ameliyatı olan transseksüel bireylerin yaşadıkları bu zorlu süreçteki ihtiyaçlarının ve endişelerinin giderilmesi için hemşirelere önemli sorumluluklar düşmektedir. Bu bağlamda hemşirelerin bakım verirken yaşadıkları güçlüklerin belirlenmesi ve bu güçlükler ile baş etme yöntemleri geliştirebilmeleri için farklı örneklem grupları ile çeşitli çalışmalar yapılarak hizmet içi eğitimlerin artırılması önerilebilir.

Anahtar kelimeler: Transseksüel birey, hemşirelik, cinsiyet değiştirme ameliyatı

Yazışma Adresi/Address for Correspondence: Dr. Sevgi Deniz Doğan, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniv. Uluborlu Selahattin Karasoy Meslek Y.O Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Isparta, Turkey, E-mail: sevgidenizcu@gmail.com
Geliş tarihi/Received: 26.04.2020 Kabul tarihi/Accepted: 06.09.2020 Çevrimiçi yayın/Published online: 30.12.2020

GİRİŞ

Transseksüalite; kişinin biyolojik cinsiyetini reddederek karşı cinsin cinsiyet özelliklerine (birincil ve ikincil) sahip olmak istediği ve hissettiği cinsel kimlik ile anatomik cinsiyeti arasında çatışma yaşadığı bir cinsel kimlik bozukluğudur¹. Transseksüalizmin prevalansı dünyada ve ülkemizde tam olarak bilinmese de Dünya Profesyonel Transseksüel Sağlık Birliğine (WPATH) göre geniş bir aralığa sahiptir^{1,2}. WPATH; transseksüalizm oranlarının erkeklerde 1/11.900 ile 1/45.000 arasında, kadınlarda ise 1/30.400 ile 1/200.000 arasında olduğunu belirtmiştir². Azımsanmayacak kadar geniş bir yelpazeye yayılmış olan transseksüel bireyler karşı cinsin cinsiyet özelliklerine sahip olabilmek için sıklıkla cinsiyet değiştirme ameliyatlarını talep ederler^{3,4}.

Böylesine önemli bir cerrahi operasyon geçiren transseksüel bireylere bakım veren sağlık profesyonellerinin önyargılı yaklaşımları, hastanın sağlık çalışanı ile güven ilişkisi kurmasını engelleyerek hastanın bakımını da zorlaştırmaktadır⁵. Karataş (2018) transseksüel bireylerin sağlık hizmeti alırken karşılaştıkları güçlükleri belirlemek amacı ile yaptığı çalışmasında transseksüel bireylerin, sağlık çalışanlarının ayrımcı tutumları, bilgi düzeylerindeki yetersizlik ve etik dışı davranışları nedeni ile olumsuz deneyimler yaşadıklarını ve bu durumun hastanelere daha sonraki başvurularında tedirginlik yarattığını bildirmişlerdir⁶. Lezbiyen, gey, biseksüel ve transeksüel bireylerin sağlık hizmeti ile ilgili sorunlarını incelemek amacı ile Günkaya ve arkadaşlarının yapmış olduğu çalışmada katılımcılar sağlık hizmeti alırken eşitlik haklarının ve saygı görme haklarının ihlal edildiğini vurgulamıştır⁷.

Transseksüel bireylerin sağlık hizmeti alırken yaşadığı güçlükler pek çok çalışma ile ortaya konmuştur⁶⁻¹². Fakat literatürde hemşirelerin transseksüel bireylere karşı yaklaşımları ile ilgili yapılan çalışmaya rastlanılmamıştır. Transseksüel bireylerin yaşadığı güçlüklerin belirlenmesi kadar hemşirelerin transseksüel bireylere karşı yaklaşımlarının belirlenmesi de hemşirelik bakımında yaşanan aksaklıkların giderilmesi ve bakım kalitesinin artırılması açısından oldukça önemlidir.

Bu çalışmanın amacı, plastik cerrahi servisinde çalışan hemşirelerin cinsiyet değiştirme ameliyatı olmuş transseksüel bireylere yaklaşımlarını ortaya koymaktır. Transseksüel bireylerin bu süreçteki

ihtiyaçlarının ve endişelerinin giderilmesi için hemşirelere önemli sorumluluklar düşmektedir. Bu çalışmada ortaya çıkacak sonuçlarla hemşirelerin transseksüel bireylere karşı yaklaşımları değerlendirilmiştir. Bu süreçte hemşirelerin cinsiyet değiştirme ameliyatı olmuş transseksüel bireylere ilişkin görüşlerinin saptanması, transseksüel bireylere bakım veren hemşirelerin yaşadıkları güçlükler ve transseksüel bireylere bakım veren hemşirelerin yaşadıkları güçlüklerle baş etme yolları neler olduğunun incelenmesi hedeflenmiştir.

GEREÇ VE YÖNTEM

Bu çalışma hemşirelerin cinsiyet değiştirme ameliyatı olan transseksüel bireyler hakkındaki düşüncelerini, transseksüel bireylere ilişkin görüşleri, bakım verirken yaşadıkları güçlükleri ve buna yönelik uyguladıkları yöntemlerini daha derin bir biçimde ortaya çıkarmak için nitel araştırma modeli kullanılarak yapılmıştır.

Örneklem

Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden görüşme yöntemi ile yapılmıştır. Araştırmada derinlemesine bilgi toplamak amaçlandığından olasılık temelli olmayan amaçlı örnekleme tekniklerinden uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

Araştırmanın katılımcıları, görüşme yapmayı kabul eden ve katılmaya istekli olan hemşireler arasından seçilmiştir. Araştırma kapsamında görüşme, bir üniversite hastanesinin plastik cerrahi servisinde görev yapan, en az beş yıl deneyime sahip olan ve yaşları 25-45 arasında değişen 6 hemşire ile yapılmıştır. Katılımcılara görüşme öncesinde araştırmanın amacı hakkında bilgi verilmiş ve sözlü onamları alınmıştır.

Veri toplama aracı

Bu araştırmanın verileri 15 Temmuz- 15 Ağustos 2019 tarihleri arasında nitel veri toplama yöntemlerinden görüşme yöntemi kullanılarak toplanmıştır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu ile yüz yüze görüşme yöntemi kullanılarak yapılmış olup görüşmeler 10-15 dakika sürmüştür. Görüşmeler ses kaydına alınmıştır ve katılımcılara buna yönelik bilgi verilmiştir.

İşlem

Veri toplama amacıyla araştırmanın amaç ve kapsamına uygun hazırlanan görüşme formu;

önceden belirlenen başlıklara ilişkin açık ve kapalı uçlu sorudan oluşmuştur. Ayrıca bu formda kişisel bilgilerin belirlenmesi amacıyla da sorular yer almıştır. Kapsam geçerliliği için ilk olarak soruların içeriği, sırası ve ifadelerin anlaşılabilirliği konusunda uzman (eğitim bilimleri alanında iki öğretim üyesi ve cerrahi hastalıkları hemşireliği alanında bir öğretim üyesi) görüşüne başvurulmuştur. Uzman görüşü sonrasında görüşme sorularından biri değiştirilmiştir. Görüşmede hemşirelerin cinsiyet değiştirme ameliyatı olan transseksüel bireyler hakkında ki düşünceleri, transseksüel bireylere bakım verirken yaşadıkları güçlükler ve baş etme yöntemleri üzerinde durulmuştur.

Çalışmanın yürütülebilmesi için; Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik kurulundan etik kurul onayı (Karar no:49 Tarih:07.12.2018) alınmıştır. Araştırmaya katılmayı kabul eden hemşirelere araştırma hakkında bilgi verilmiş ve sözlü onam alınmıştır

Hemşire katılımcılar ile görüşmeler hemşire odasında yapılmıştır. Görüşmelerin bazı katılımcıların ses kaydının alınmasına izin vermemesi üzerine sadece yazılarak görüşme kaydedilmiştir. Daha sonra bu kayıtlar bilgisayar ortamında yazılı metin haline getirilmiştir. Katılımcıların görüşme boyunca söyledikleri, aynen yazılı metin haline getirilmiş ve 5 sayfalık bir yazılı metin elde edilmiştir.

İstatistiksel analiz

Görüşmelerden elde edilen nitel verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmacılar ilk olarak yazılı metni okumuş ve bu okuma sırasında olası kodlar metnin kenarına yazılmıştır. Bir sonraki aşamada ana temalar düşünülmüştür ve elde edilen bu temaların listesi oluşturulmuştur. Böylece bulgular betimlemeye hazır hale getirilmiştir. Bulguların sunumunda katılımcıların görüşlerini yansıtmak için doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Katılımcılardan alıntı yaparken "Hemşire" olarak belirtilmiş ve katılımcılara verilen numaralar (örneğin H₁) alıntılarının sonuna eklenmiştir.

BULGULAR

Araştırmaya 5'i kadın, 1'i erkek olmak üzere toplam 6 hemşire katılmıştır. Hemşirelerin bireysel özellikleri Tablo 1'de verilmiştir. Hemşirelerin cinsiyet değiştirme ameliyatı olan transseksüel bireyler hakkındaki görüşleri Tablo 2'de verilmiştir.

Hemşirelerin cinsiyet değiştirme ameliyatı olan transseksüel bireyler hakkında görüşleri incelendiğinde fizyolojik ve psikolojik olmak üzere iki temaya ayrılmıştır. Ayrıca hemşirelerin transseksüel bireyler hakkında görüşleri benzerlik göstermiş olup temaların benzer oranda belirtildiği saptanmıştır. Hemşirelerin transseksüelliği, daha çok kişisel tercih olarak gördükleri saptanmıştır.

Tablo 1. Katılımcıların bireysel özellikleri

Hemşire katılımcı	Yaş	Eğitim Düzeyi	Mesleki deneyim süresi
Hemşire 1	45	Sağlık Meslek Lisesi	25 yıl
Hemşire 2	27	Lisans Üstü	6 yıl
Hemşire 3	32	Lisans	9 yıl
Hemşire 4	27	Lisans	6 yıl
Hemşire 5	31	Lisans Üstü	8 yıl
Hemşire 6	32	Lisans	10 yıl

Hemşirelerin cinsiyet değiştirme ameliyatı olan transseksüel bireylere ilişkin görüşleri aşağıdaki alıntılarda görülmektedir.

İnsanların kendi tercihi sonuçta. Burnunu beğenmeyen bir birey bile hiçbir şey yokken ameliyat olabiliyor istemediğin bir vücutla yaşamak zor da olabilir (H₆).

Burada çalışıp bu bireylerin normal hayatlarında yaşadıkları sıkıntıları öğrenince onlara daha fazla empati yapıp yardımcı olmaya çalışıyorum. Çünkü bu durum onların elinde olan bir seçim yapma süreci değil, diyabet hastalığındaki insülin dengesizliği gibi hormonal bir sağlık sorunu olarak görüyorum (H₃).

Tablo 2. Hemşirelerin cinsiyet değiştirme ameliyatı olan transseksüel bireyler hakkındaki görüşleri

Temalar	Tema Kümeleri	f
Psikolojik	Kişisel Tercih	3
Biyolojik	Hormonal	1
	Allahtan Gelen	2

Hemşirelerin cinsiyet değiştirme ameliyatı olan transseksüel bireylere bakım verirken yaşadıkları güçlükler Tablo 3'de verilmiştir. Çalışmada hemşirelerin beşi transseksüel bireylere bakım sürecinde güçlük yaşadığını belirtirken bir hemşire herhangi bir güçlük yaşamadığını belirtmiştir. Hemşirelerin transseksüel bireylere bakım verirken yaşadıkları güçlükler kişilik özellikleri ve operasyon ile ilgili olmak üzere iki temaya ayrılmıştır.

Hemşirelerin transseksüel bireylere bakım verirken yaşadıkları güçlüklerin daha çok transseksüel bireylerin kişilik özelliklerinden kaynaklandığı saptanmıştır. Ayrıca hemşireler en sık olarak transseksüel bireylerin zorlayıcı kişilik özelliklerinden dolayı güçlük yaşadıklarını belirtmişlerdir. Hemşirelerin cinsiyet değiştirme ameliyatı olan transseksüel bireylere bakım verirken yaşadıkları güçlüklerle ilişkin görüşleri aşağıdaki alıntılarda görülmektedir.

Yaşadıkları süreç ağırlı ve psikolojik olarak yıpratıcı olabiliyor. Hasta da bu durumda bize ve yakınlarına kırıcı ve zorlayıcı olabiliyor (H₂).

Ben mesleğim adına sorunlar güçlükler yaşamıyorum. Bu bireylerin içinde buldukları sürecin verdiği stresli ve agresif tavırları bazen iletişimi zorlaştırıp bizi uğraştırıyorlar (H₄).

Psikolojileri genelde bozuk, daba doğrusu ameliyatın başarılı olup olmayacağına tedirgin oldukları için daha hassas davranıyorum. En çok da hastaların ameliyat kaygısından sıkıntı çekiyoruz. Korkuları oluyor; sonuçta yaklaşık 12 saatlik bir ameliyat (H₁).

Tablo 3. Hemşirelerin transseksüel bireylere bakım verirken yaşadıkları güçlükler

Temalar	Tema Kümeleri	f
Kişilik Özellikleri	Zorlayıcı	3
	Stresli	2
	Kırıcı	1
	Agresif Olma	1
Operasyon ile ilgili	Ameliyat Kaygısı	2
	Ameliyat Korkusu	2

Hemşirelerin transseksüel bireylere bakım verirken yaşadıkları güçlükler ile baş etme yöntemleri Tablo 4'de verilmiştir.

Hemşirelerin cinsiyet değiştirme ameliyatı olan transseksüel bireylere bakım verirken yaşadıkları güçlükler ile baş etmek için kullandıkları yöntemleri olumlu yaklaşımlar teması altında toplamak mümkündür. Hemşirelerin bakım verirken yaşadıkları güçlükler için en çok kullandıkları baş etme yönteminin anlayışlı olma olduğu saptanmıştır. Hemşirelerin cinsiyet değiştirme ameliyatı olan transseksüel bireylere bakım verirken yaşadıkları güçlükler ile baş etmek için kullandıkları yöntemlerle ilişkin görüşleri aşağıdaki alıntılarda görülmektedir.

Bazı konularda daba hassas davranmak onların zor sürecinde yardımcı olmak gerekebilir (H₂).

Öncelikle kimlik ismine bakıyorum daba sonra hastanın görünümüne bakıyorum. Uyumlu değilse hangi ismi

kullandığımı soruyorum. Kesinlikle o şekilde hitap ediyorum (H₅).

Tablo 4. Hemşirelerin transseksüel bireylere bakım verirken yaşadıkları güçlükler ile baş etme yöntemleri

Temalar	Tema Kümeleri	F
Olumlu Yaklaşımlar	Anlayışlı Olma	4
	Kod Adı Kullanma	3
	Hassas Davranma	2
	Empati Kurma	1

TARTIŞMA

Transseksüel bireyler, normal atfedilen ve toplumda kabul gören cinsiyet kalıplarının dışında oldukları için pek çok mekanda olumsuz davranış ve ayrımcı tutumlara maruz kalabilmektedirler. Bireyler aile içinde, okulda, iş yerlerinde ve hatta sağlık hizmeti alırken bile haksızlığa uğrayabilmektedirler¹³. Hemşirelik mesleğinin transseksüel bireylere olan tutumları incelendiğinde ise hemşirelerin de transseksüel bireylere yönelik olumsuz tutumlar gösterdiğini⁶⁻⁹ ve sağlık gereksinimleri konusunda yeterli bilgi düzeyine sahip olmadıklarını¹⁰⁻¹² gösteren çalışmalar mevcuttur. Fakat literatürde hemşirelerin transseksüellik hakkındaki görüşlerini ve transseksüel bireylere bakım verirken yaşadıkları güçlükleri ele alan çalışmaya rastlanılmamıştır.

Çalışmamızda hemşirelerin transseksüelliğe ilişkin görüşlerini, fizyolojik ve psikolojik olmak üzere iki tema altında toplamak mümkündür. Bu bulgular hemşirelerin transseksüelliği normal olarak gördüklerini ve transseksüelliğin etiolojisinin biyolojik ve psikososyal faktörlerin farkında olduklarını göstermektedir¹⁴.

Transseksüel bireylerin sağlık hizmeti alırken yaşadığı güçlükler pek çok çalışma ile ortaya konmuştur⁶⁻¹². Hemşirelerin, transseksüel bireylere karşı yeterli ve eşit bakım verebilmeleri için onları doğru olarak tanımaları gerekir. Bu kapsamda hemşireler, transseksüel bireylere bakım verirken yaşadıkları güçlüklerin transseksüel bireylerin kişilik özelliklerinden ve operasyon ile ilgili tutumlarından kaynaklandığını düşünmektedirler. Hemşireler güçlük yaşadıkları kişilik özelliklerini tanımlarken en çok transseksüel bireylerin zorlayıcı ve stresli bireyler olduğunu düşündüklerini dile getirmişlerdir. Transseksüel bireyler hem toplumda, hem de toplumun çekirdek parçası olan aile içerisinde ötekileştirilerek kabul görmemekte ve zorbalığa maruz kalabilmektedirler^{13,15-17}. Yaşamlarının her

alanında karşılaştıkları bu olumsuzluklar bireylerin öfke, saldırganlık, çaresizlik, pişmanlık ve suçluluk gibi duygular yaşamalarına neden olmaktadır¹⁸⁻²¹. Çalışmamızda hemşirelerin transseksüel bireylere bakım verirken yaşadıkları bu güçlükleri transseksüel bireylere yönelik ötekileştirme ve adil olmayan dünya vurgusu gibi toplumsal süreçlerin bir yansıması olarak düşünebiliriz.

Hemşireler transseksüel bireylere bakım verirken yaşadıkları diğer bir güçlüğü de hastaların operasyona ilişkin yaşadığı korku ve kaygılarından kaynaklandığını düşünmektedirler. Hastanede yatma ve cerrahi girişim başlı başına zorlu bir süreçtir ve ağır bir yük oluşturur. Bu süreçte bireylerin yaşayacağı kaygı ve korku oldukça olağan bir durumdur²². Ameliyat öncesi süreçte yaşanan huzursuzluk, kaygı ve nedeni bilinmeyen korku hastaların çevresine verdiği tepkiyi artırmaktadır. Baş edilemeyen, stres haline gelen bu tepki, iyileşme ve bakım sürecini olumsuz etkileyebileceği gibi sağlık profesyonelleri ile olan iletişimi de etkileyebilmektedir²³.

Çalışmamıza katılan hemşireler transseksüel bireylere bakım verirken yaşadıkları güçlükler ile baş edebilmek için hastalara karşı olumlu yaklaşım geliştirdiklerini ifade etmişlerdir. Bu olumlu yaklaşımlar içerisinde ise en sık anlayışlı olma olduğu belirlenmiştir. Hemşirelerin bakım verdikleri bireylere karşı ön yargı ile yaklaşmayıp anlayış göstermelerinin hastalar ile kuracakları güvenli ve doğru iletişim için oldukça önemli bir yere sahip olduğunu söylemek mümkündür. Hemşirelerin transseksüel bireylere bakım verirken yaşadıkları güçlükler ile diğer bir baş etme yöntemi ise kod adı kullanma olarak belirlenmiştir. Transseksüel bireylere nasıl hitap edildiğinin sorulması kendilerini daha rahat ve güvende hissetmeleri adına oldukça büyük önem taşımaktadır¹³. Bu nedenle öncelikli olarak kişiye, kendisine nasıl hitap edilmesini tercih ettiğinin sorulması varsa kod adının kullanılması doğru bir yaklaşımdır.

Sonuç olarak cinsiyet değiştirme ameliyatı olan transseksüel bireylerin yaşadıkları bu zorlu süreçteki ihtiyaçlarının belirlenmesi ve endişelerinin giderilmesi için hemşirelere önemli sorumluluklar düşmektedir. Bu nedenle hemşirelerin transseksüel bireylere karşı ön yargısız ve olumlu yaklaşımları büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda hemşirelerin bakım verirken yaşadıkları güçlüklerin belirlenmesi ve bu güçlükler ile baş etme yöntemleri geliştirebilmeleri için farklı örneklem grupları ile çeşitli çalışmalar

yapılması ve hemşireler ve diğer sağlık çalışanlarına yönelik hizmet içi eğitimlerin artırılması önerilebilir.

Yazar Katkıları: Çalışma konsepti/Tasarımı: SDD, MA; Veri toplama: SDD; Veri analizi ve yorumlama: SDD, MA, SKY; Yazı taslağı: SDD, SKY; İçeriğin eleştirel incelenmesi: MA, SA; Son onay ve sorumluluk: SDD, SKY, MA, SA; Teknik ve malzeme desteği: SDD; Süpervizyon: SDD, MA, SA; Fon sağlama (mevcut ise): yok.

Etik Onay: Bu çalışma için Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan 07.12.2018 tarihi ve 83/49 kararı ile etik onay alınmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması beyan etmemişlerdir.

Finansal Destek: Yazarlar finansal destek beyan etmemişlerdir.

Yazarın Notu: Bu çalışma 3-6 Ekim 2019 tarihinde İzmir'de düzenlenmiş olan 3. Uluslararası 11. Ulusal Türk Cerrahi ve Ameliyathane Hemşireliği Kongresinde poster bildiri olarak sunulmuştur.

Author Contributions: Concept/Design : SDD, MA; Data acquisition: SDD; Data analysis and interpretation: SDD, MA, SKY; Drafting manuscript: SDD, SKY; Critical revision of manuscript : MA, SA; Final approval and accountability: SDD, SKY, MA, SA; Technical or material support: SDD; Supervision: SDD, MA, SA; Securing funding (if available): n/a.

Ethical Approval: For this study, ethics approval was obtained from Çukurova University Faculty of Medicine non-interventional clinical research Ethics Committee on 07.12.2018 and 83/49 decision.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: Authors declared no conflict of interest.

Financial Disclosure: Authors declared no financial support

Acknowledgement: This study was held in İzmir on 3-6 October 2019 and was held in 3. International 11. It was presented as a poster paper at the National Turkish surgical and operating room nursing Congress.

KAYNAKLAR

1. Aydın Beşen M, Aslan E. Transseksüalite: Genel bakış. *Androloji*. 2014;57:145-48.
2. WPATH. Standards of Care for the Health of Transsexual, Transgender, and Gender Nonconforming People, 7th edition. East Dundee, IL, World Professional Association for Transgender Health, 2011.
3. Kayahan B, Ozan E, Atalay ND, Mete HE. Cinsel kimlik disfori sendromu: Olgu sunumu. *Klinik Psikiyatri*. 2005;8:141-5.
4. Acar K, Aygin D. Transseksüel bireylerde cinsiyet değiştirme cerrahisi ve hemşirelik yaklaşımları. *Kadın cinsel sağlığı. Androloji*. 2015;17:241-5.
5. Sefolosh A, van Wyk N, van der Wath A. Reframing personal and professional values: a substantive theory of facilitating lesbian, gay, bisexual, transgender and intersex youth-inclusive primary health care by nurses. *J Homosex*. 2019; doi: 10.1080/00918369.2019.1696106..
6. Karataş S, Buzlu S. Transseksüel bireylerin sağlık hizmeti almada yaşadıkları güçlükler. *Lectio Scientific*. 2018;2:70-81.
7. Günkaya A, Eydi A, Yasak D, Kaplan M, Simek ÖF, Bozarslan S. LGBT'lerin Sağlık haklarına erişimleri konusunda karşılaştıkları sorunlar. Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü Uygulamalı Araştırma Raporu. 2015.

8. Roche K, Keith C. How stigma affects healthcare access for transgender sex workers. *Br J Nurs*. 2014;23:1147-52.
9. Sahin EN, Aslan F, Emiroglu ON. Health status, health behaviours and healthcare access of lesbian, gay, bisexual and transgender populations in Turkey. *Scand J Care Sci*. 2020;34:239-46.
10. Klotzbaugh R, Spencer G. Magnet nurse administrator attitudes and opportunities: toward improving lesbian, gay, bisexual, or transgender-specific healthcare. *J Nurs Adm*. 2014;44:481-6.
11. Carabez RM, Eliason MJ, Martinson M. Nurses' knowledge about transgender patient care: a qualitative study. *ANS Adv Nurs Sci*. 2016;39:257-71.
12. Paradiso C, Lally RM. Nurse practitioner knowledge, attitudes, and beliefs when caring for transgender people. *Transgend Health*. 2018;3:47-56.
13. Soner G, Altay B. Trans bireylerin sağlığı ve hemşirenin rolü. *Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri*. 2019;11:331-8.
14. Özsungur B. Cinsel kimlik gelişimi ve cinsel kimlik bozukluğunda psikososyal değişkenler: gözden geçirme. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*. 2010;17:163-74.
15. Barbir LA, Vandevender AW, Cohn TJ. Friendship, attitudes, and behavioral intentions of cisgender heterosexuals toward transgender individuals. *J Gay Lesbian Ment Health*. 2017;21:154-70.
16. Ritterbusch AE, Correa Salazar C, Correa A. Stigma-related access barriers and violence against trans women in the Colombian healthcare system. *Glob Public Health*. 2018;13:1831-45.
17. Sanberk İ, Çelik M, Gök M. Üniversite öğrencilerinin homofobi düzeylerinin cinsiyet ve cinsiyet rolleri açısından incelenmesi. *Journal of Human Sciences*. 2016;13:4011-19.
18. Beycan Ekitli G, Çam MO. Bakım sürecinde zorlandığımız alan LGBT'ye yönelik bir gözden geçirme. *Journal of Psychiatric Nursing*. 2017;8:179-87.
19. Biçmen Z, Bekiroğulları Z. Social problems of LGBT people in Turkey. *Procedia Soc Behav Sci*. 2014;113:224-33.
20. Çelik M, Sanberk İ, Şahin İ. LGB bireylerin yaşam doyumlarını yordamada psikolojik dayanıklılık. *Mersin University Journal of the Faculty of Education*. 2017;13:1203-13.
21. Erdoğan B, Köten E. As kendini de hepimiz kurtulalım artık!: Sosyal dışlanmadan intihara LGBT gençler. *Alternatif Politika*. 2015;7:143-67.
22. Fındık Ü, Topçu S. Cerrahi girişime alınmış şeklinin ameliyat öncesi anksiyete düzeyine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*. 2012;19:22-33.
23. Arı M, Yılmaz E. Ameliyat öncesi anksiyetenin ameliyat sonrası konstipasyona etkisi. *Türk J Colorectal Dis*. 2016;2:39-46.